

ДВАМАТА ПОБРАТИМИ СРЪБСКА НАРОДНА ПРИКАЗКА

chitanka.info

Един сиромах човек, какъвто и занаят да хванел — нищо не излизало. Не можел дори за хляб пари да изкара. Днес тъй, утре тъй — видял, че прокопсия няма, та намислил да измами някого. Напълнил чувал с мъх, сложил отгоре мъничко вълна и се запътил за пазара, да продава стоката си. По пътя срещнал един друг сиромах. Той пък понесъл чувал с шикалки, а отгоре бил сложил мъничко орехи и също отивал да ги продава. Тръгнали двамината и се заразпитвали:

— Ти какво носиш в чувала?

— Орешки! Ами ти?

— Аз пък — вълна!

— Хайде да се меним: вземи ти орехите, а дай на мене вълната, да ми оплете мамаchorапи, че съм обосял.

— Да се меним, защо да не се меним. Мене пък ми са се дояли орехи. Ама вълната е по-скъпа, та трябва да ми додадеш нещичко.

Започнали да се пазарят и всеки мислел да измами другия. Най-сетне се спогодили: онзи, който продавал орехи, да доплати за вълната два гроша. Ала той нямал никакви пари, та помолил за отсрочка — ще му ги даде, значи, като отидат дома му. Пък другият, като знаел, че там ще се разбере измамата — съгласил се да почака. Доволни и двамата един от друг, побратимили се и си разменили чувалите. Всеки си тръгнал по своя път, като се подсмихвал и си мислел, че е изльгал другия. Ала когато се върнали дома, и двамата видели, че взаимно са се измамили.

Малко ли, много ли време минало, онзи, който продал мъха наместо вълна, тръгнал да дири дължника си, да си иска двата гроша. Намерил го в поповата къща — бил се главил ратай у попа.

— Побратиме, изльга ме ти.

— Та и ти, побратиме, ме изльга.

— Дай ми барем двата гроша, които ми дължиш.

— Да ти ги дам, побратиме. Думата си е дума, от нея се не отричам. Ама що да сторя, като нямам нито пукната пара! Виж какво ще ти река: тук, зад къщата има една дълбока яма. Често попът слиза в нея и нещо ровичка. Сигурно там си е скрил парите. Хайде ела довечера да ме спуснеш долу. Каквото намерим — ще делим по равно и двата гроша ще ти върна.

Съгласили се. Вечерта, когато хората заспали, поповият ратай взел едно въже и чувал и отишли двамата хитреци при ямата. Ратаят

влезнал в чуvalа, а побратимът му го спуснал долу. Ровил, тършувал навред ратаят — само жито намерил. Мисли си той: „Ако река на мяортак, че нищо не съм намерил, може да ме остави в ямата и да си иде. А утре попът ще ме разсипе от бой“.

Ратаят пак се намърдал в чуvalа, вързал се с въжето и викнал:

— Тегли, побратиме, чуvalа! Пълен е с пари.

Другият дърпа въжето и си мисли: „Зашо пък да деля тия пари? Та той е измамник! Я да отмъкна аз чуvalа, а него да оставя в ямата. Утре попът ще го извади“.

Метнал чуvalа на гръб и побегнал през селото. Лавнали кучетата, погнали го. Тича той, тича, изморил се, чуvalът почнал да се свлича от гърба му. А отвътре се чул гласът на ратаят:

— Я повдигни чуvalа, побратиме, че кучетата ме хапят!

Другият запъхтян оставил чуvalа на земята и ортакът му се измъкнал.

— Така, значи, побратиме — рекъл ратаят, — искаше пак да ме изльжеш!?

— Ами че и ти ме изльга — отвърнал му другият.

Запрепирали се насред път кой е по-голям лъжец и измамник. Накрай — думата си е дума! — ратаят обещал да върне двата гроша, що дължи, когато побратимът му дойде друг път.

Изминало някое време. Ратаят се задомил и се приbral в къщата на жена си. Веднъж седи си той на прага и си пуши лулата. Гледа — задава се неговият побратим.

— Жена — скочил той, — иде насам един човек. Дължа му два гроша и съм обещал да му ги върна, когато дойде. Аз ще се престоря на умрял, пък ти почни да плачеш и нареждаш. Като научи, че съм умрял, ще си рече, че и дългът е умрял и ще си иде.

Така и сторил: легнал по гръб, кръстосал ръце, жена му го покрила с чаршаф и почнала да плаче, да си скубе косите и жално да нарежда.

Ето го побратимът чука на портата. Излиза жената разплакана.

— Помози бог, булка! Тука ли живее тоя и тоя?

А жената през плач отговаря:

— Ах, горката аз! Ей го вътре, лежи мъртъв!

— Бог да го прости! Той ми беше побратим. Заедно работехме, търгувахме. А щом такава беда го е сполетяла, аз ще остана да го

изпроводя до вечното му жилище, да хвърля на гроба му шепа пръст.

Жената му рекла, че погребението ще се забави и по-добре е той да си върви. Ала другият не скланял:

— Ще чакам — рекъл той, — пък ако ще би и три дни!

Мъжът чул това и тихичко рекъл на жена си да иде за попа, да му разправи, че уж мъжът ѝ е умрял: нека го отнесат в гробищната черква. Може пък побратимът му да си иде.

Казала жената на попа. Дошъл той с няколко души. Положили „мъртвеца“ на носилото, отнесли го в черквата и го оставили там, та утре да го опеят и заровят. Тръгнали си всички. А побратимът рекъл на жената:

— Толкова години сме делили с него хляб и сол — ще остана аз да го пазя.

Пък нея нощ разбойници били ограбили някакъв богат дом и отнесли много пари, дрехи и оръжие. Като минавали покрай черквата, видели, че вътре мъждука кандило и си рекли един на друг:

— Я да влезем в черквата, да си поделим краденото!

Побратимът като усетил, че среднощ към черквата идват хора, помислил си, че не е чиста тая работа, та се скрил в олтара. Разбойниците влезли и седнали да делят парите с калпак, пък дрехите и оръжието — както дойде. На всичко се съгласили, останала само една сабя. Всеки искал да я вземе, че била много добра. Закарали се. Тогава един от тях скочил на крака, грабнал сабята и рекъл:

— Чакайте да опитаме пък, дали е толкова добра, колкото си мислим. Ако отсека главата на тоя мъртвец отведенъж, значи — добра е!

И се запътил към носилото. А „мъртвецът“ като скочил и завикал:

— Хей, мъртъвци! Къде сте?

— Тука сме — отзовал се побратимът му из олтара. — Всички сме готови. Да ги почваме ли?

Като чули това, разбойниците зарязали всичко и хукнали да бягат, без да се озвъртат. Бягали, бягали — душа им не останала. Стигнали най-сетне до гората и спрели да си поемат дъх. А главатарят им рекъл:

— Ей, братя! Ходихме, бродихме ден и нощ по света, нападахме яки крепости и дворци, бихме се с толкова хора и нито веднъж никому

окото не трепна. Пък сега от един мъртвец се уплашихме. Ще се намери ли между нас юнак, който да се върне, да види що става в черквата?

— Не отивам — рекъл един.

— И аз се боя — рекъл втори.

— На десетина живи излизам насреща, ама с мъртвец не се залавям — отсякъл трети.

Намерил се най-сетне един смелчага, който се наел да иде да види. Върнал се в гробището, тихичко припълзял под черковния прозорец и заподслушвал. А в това време двамата побратими си делели плячката на разбойниците. Накрай започнали да се препират за двата гроша и едва не се сбили. Слуша разбойникът препирната:

— Ами моите два гроша? Дай ми двата гроша!

Дълъжникът се озърнал и видял под прозореца калпака на разбойника. Бърже си протегнал ръката, грабнал го и го пухнал о земята:

— Ето ти за твоите проклети два гроша!

Разбойникът много се уплашил, спуснал се да бяга, колкото краката му държат. Дошъл си при своите ни жив, ни мъртъв — от страх зъбите му тракат:

— Ей, братя! Добре че живи останахме! Ние парите с калпак делихме и всеки по няколко калпака взема. Пък ония са толкова много, че на мъртвец само по два гроша се паднаха. А за последния и толкова нямаше. Че като се развика! Та взеха ми калпака и му го дадоха за двата гроша.

Разбойниците си плюли в пазвата и — беж да ги няма! А двамата побратими забогатели от краденото, заживели си мирно и тихо и вече не се опитали никого да мамят.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.